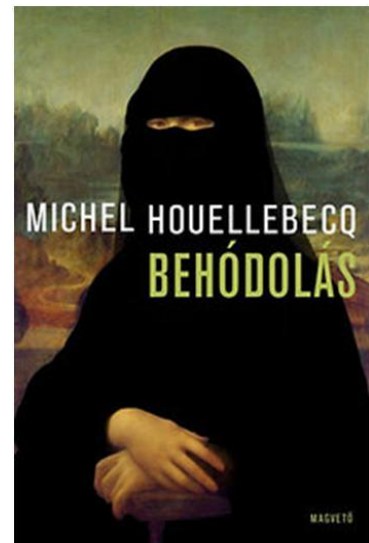

Az arab Orwell és az iszlám európai perspektívája

Amikor 2015. január 7-én, a Charlie Hebdo karikaturistáinak lemészárlása napján megjelent Houellebecq könyve, a *Behódolás*¹, azt hihettük, hogy valóban elkezdődött Európa számára a lehető legrosszabb forgatókönyv megvalósulása. Houellebecq víziója szerint 2022-ben muzulmán elnöke lesz Franciaországnak, mert az első fordulóban legtöbb szavazatot szerzett Marine Le Pen, a Nemzeti Front elnökjelöltjével szemben egységesen fellépő közép- és baloldali pártok inkább szavaznak az akkorra megerősödő és másodiknak befutó Muzulmán Testvériség szimpatikus jelöltjére, mintsem hogy Franciaországnak „szélsőséges” elnöke legyen. És pontosan illeszkedett e trendvonalba, hogy nemrégiben Londonban muzulmán polgármestert választottak. (Bár elismerem, ennek olyan olvasata is lehet, hogy egyes másodgenerációs iszlám bevándoroltak mégis csak tudnak integrálódni, sőt, jelentős politikai vezetői szerep ellátására is képesek – hiszen Sadiq Khant nem iszlám szervezet, hanem a Munkáspárt jelölte, annak a politikusa.)

Houellebecq egy békés átmenetet vizionál; amikor a francia értelmiség belátja, hogy számára akár még hasznos is lehet az iszlám. Különösen azok az elpuhult egyetemi tanárok, vagy más, sikeres férfiak élvezik előnyeiket, akiket az „alávetettség” szellemében nevelt fiatal lányok –

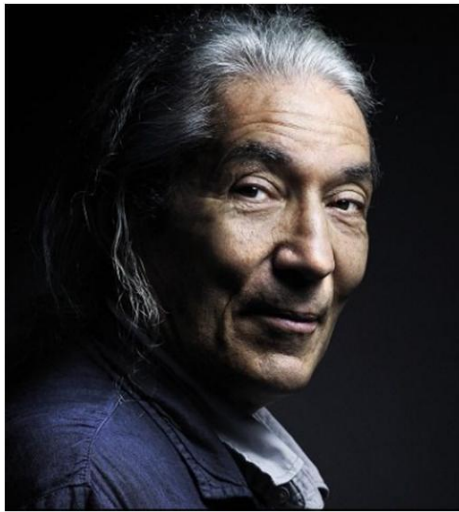

korukra és fizikai állapotukra tekintet nélkül – szellemi érdemeikkel és anyagi helyzetükkel arányosan ajnároznak. (Az iszlám Isten akarátának való *alávetettséget* jelent. Ugyanez a szó a regény francia eredeti címe – *Soumission* – és a német fordításé is: *Unterwerfung*.) A hatalom új birtokosai a franciák kollaborációjára és oportunizmusára támaszkodnak. (Houellebecq gyilkos szatírájából nem csak a másság tiszteletének és a toleranciának az abszurditása olvasható ki – visszaköszön belőle a német megszállás alatti francia behódolás is.)

Nem vízió, hanem realitás, hogy a század második felére kontinensünkben *Eurábia* lesz, a muzulmán népesség Nyugat-Európában túlsúlyra jut. (Az etnikai átfordulás a nagyvárosokban megy először végbe.) De vajon milyen lesz majd akkor az iszlám? Közben változik-e? Belesímul-e a nyugati vallástalanságba, hedonizmusba és toleranciába? Vagy ellenkezőleg, radikalizálódik? Az európai ateizmus és hedonizmus gyűlöletet és elutasítást kelt a hithű muszlimok döntő többségében; a muzulmán fundamentalisták – Slavoj Žižek, a filozófia

¹ Magvető, 2015.

szlovén fenegyerekének helyes megállapítása szerint – nem a szankcióktól vagy a katonai erőttől félnek, hanem a Nyugat erkölcsi inváziójától.²

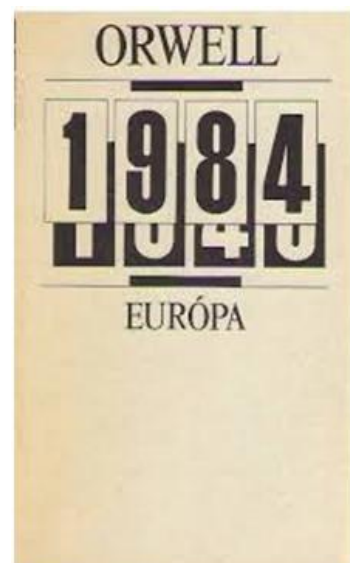

Boualem Sansal tavaly, Franciaországban megjelent és díjazott regénye egy sötét, kegyetlen jövőt vázol fel: amikor az elvadult iszlám totális teokráciává, istenállammá torzul. A könyv címe: **2084. Világvége.**³ A cselekmény kitalált vallási háttérben játszódik, az iszlám szó nem is szerepel a könyvben, de az utalások egyértelműek. Az ország Abisztán (felismerhető benne az abszurd, az aberrált), a próféta neve Abi, a nyelv Abilang. A vallás Gkabal, arabul beleegyezés. „Abisztánban az embereknek nincs erkölcsi ítélőerejük, tudatlanság uralkodik. A racionális az abszurd, vagy fordítva, az örület a valóság, és a hívők képtelenek elképzelni, hogy az életnek másféle értelme is lehetne.”

... „Müezzinjük naponta kilencszer hív imára, és a csütörtöki istentisztelet után a nép okulásul meglekinti a stadionban a csavargók, bűnözők és renegátok kivégzését.” (A könyvet a Der Spiegel 2016. május 21-i száma ismerteti.)⁴ „A vallásháborúban milliók halnak meg, de rájuk senki sem emlékezik... Isten birodalmának eljövételével beköszönt az örök béke, ... az emlékezet kitörlődik, és a számláló újból nulláról indul.” „Az új korszakkal nem a paradicsom, hanem a teljes üresség és mozdulatlanság állapota következik be. ... A vallási totalitáriánizmusban nincs fejlődés, evolúció, haladás. ... A vallás csalfa, halált hozó gyógyír, a hit rabszolgaságba vezető önpusztítás.”

Nem nehéz felfedezni, hogy Sansal az Iszlám Állam kegyetlen, embertelen és nihilista gyakorlatának elterjedését extrapolálja 2084-ig. De e 2003-ban még algériai minisztériumi tisztviselőként dolgozó írónak vannak korábbi is hasonló tapasztalatai. Megélte, hogyan taszította Algériát az iszlám vallási fundamentalizmus polgárháborúba a '90-es években, amikor tízezrek pusztultak el, és amelynek következményeitől még most is szenved az ország. És világszerte vannak tapasztalatok az iszlám fundamentalizmus tevékenységéről; hogy Iránban milyen változást hozott, amikor a sah „világi” állama helyett az ajatollahok vették át a hatalmat, Egyiptomban a Muszlim Testvériség követőinek tetteiről, vagy Afganisztánban a tálibokról, Libanonban a Hezbollahról, a mindenhol robbantató terroristákról nem is beszélve.

Az **Orwell 1984**-ével való összevetésből kétfajta következtetést is leszűrhetünk. Amikor Orwell azt 1949-ben megírta, már volt elég értesülés arról, hogy milyen is a szovjet kommunista rendszer. Ő maga a spanyol polgárháborúban a kommunisták

² Der Spiegel 20/2016: Frauen und Männer.

³ 2084. La fin du monde. Gallimard 2015. A Francia Akadémia nagydíját kapta.

⁴ Schwärzer als Houellebecq. (Boualem Sansal: 2084. Das Ende der Welt). (Romain Leick)

oldalán harcolva ismerte meg a szovjet állambiztonsági szervek módszereit és ábrándult ki a kommunizusból. Tapasztalatait előre vetítve felvázolta, hogy mivé fejlődik a totalitárius állam és bürokrácia. (A jelentősebb nyugati entellektüelek közül André Gide már a háború előtt rájött, hogy a proletárdiktatúra valójában a proletárság fölötti diktatúrát jelenti.) A történelem azonban nem a meglévő folyamatok extrapolálása szerint alakul. Ha a feltételek megváltoznak, az addigi folyamatok összeomlanak. Ronald Reagan fegyverkezési versenybe hajszolta a Szovjetuniót, amibe gazdasága beleroppant. A globalizáció és az internet világában pedig már nem lehetett eltitkolni, hogy milyen is az a gyűlölt és elmaradott kapitalizmus. (Az alábbi eset ezt igen jól szemlélteti: a nyolcvanas évek második felében, a gorbacsovi „peresztrojka” idején már lehetővé vált, hogy szovjet állampolgárok csoportosan utazhassanak turistaként Nyugatra. Egy ilyen, Ausztriába érkező csoport háziasszony tagja egy osztrák élelmiszerboltba betérve elájult, mert sokkolta a bőség és a minőség látványa. Addig ugyanis úgy tudta, hogy ő a világ legfejlettebb országában él.)

Jól tudjuk, hogy a muzulmán kultúrában még nem volt felvilágosodás, mely szétválasztotta volna az egyházat az államtól, és a vallás nem szószérinti, hanem metaforikus értelmezésére irányuló törekvések is mindeddig kudarcot vallottak.⁵ (Szemben a kereszténység sokkal megengedőbb felfogásával.) De ne felejtsük, amit a kereszténységnek „belülről”, előzmények nélkül kellett kikínálnia, az az iszlám előtt követhető példaként áll. Az iszlámnak még nincs Luther Mártonja, de már van Salman Rushdie-ja és Boualem Sansalja, van egy olyan Törökország, amelynek nagyvárosi lakossága már úton van Európa felé, és az irániaktól sem idegen a világias életmód. Miért ne reménykedhetnénk abban, hogy az iszlám is ezt a – már kitaposott utat fogja bejárni?

Én abban bízom, hogy Európában kialakul az iszlámnak egy toleránsabb változata, mely képes lesz együtt élni a vallástalansággal és hedonizmussal. És valószínű, hogy a Nyugat világi kísértései nem kevés muzulmán hitét ingatják majd meg. Nyugat-európai muzulmán vallási vezetők már egy ideje készséget mutatnak arra, hogy kidolgozzák a békés együttélést lehetővé tevő új vallási elveket. Az európaiaknak pedig ragaszkodniuk kell ahhoz, hogy a muzulmán hitoktatás is az adott ország nyelvén folyjék – mint ahogy a keresztényé sem a latin. A muzulmán kultúrát tudatosan a vallásra kell redukálni. (Ez ugyan eléggé durván hangzik, de hát mi más lenne az asszimiláció lényege, ha nem éppen ez? - muzulmán vallású németek, mint ahogy vannak lutheránus, katolikus, zsidó, vagy ateista németek.) A tárgyszerű vitát és párbeszédet akadályozó politikailag korrekt beszédre pedig le kell szokni.

A migránsügy kapcsán azok az információk uralják a médiát, amelyek a multikulturalizmusról, az integrálhatatlanságról szólnak. De ne feledkezzünk meg a szimpátiára utaló jelekről és hasonulási törekvésekről sem! A német Bundestagnak 11 török származású képviselője van. Öt szociáldemokrata, három zöldpárti, kettő a Baloldal és egy a CDU tagja. Közülük kerül ki a zöldek vezetője. Ők magukat **muzulmán hitű németeknek** tartják. Az örmény holokausztot elítélő szavazáson együtt szavaztak a németekkel. A hivatalos Törökország emiatt hazaárulónak bélyegzi őket. A németországi török szervezetek részéről megnyilvánuló

⁵ Magyar Nemzet 2016. június 4: Simon Róbert: Iszlám modell.

fenyegetés miatt pedig most rendőrségi védelemben részesülnek. Egyikük, *Aydan Özoguz*, aki a kormány integrációs biztosa, kijelentette: „Erdogánnak meg kell értenie, mi nem vagyunk Törökország meghosszabbított karjai”. Navid Kermani másodgenerációs iráni származású német írónak pedig jók az esélyei, hogy Joachim Gauck után ő legyen Németország következő államelnöke.

Súlyosbítja a helyzetet, hogy az iszlám vallású népek döntő része harcban áll az amerikai imperializmussal és a globális kapitalizmussal. Ugyanígy, az európai iszlám sem csupán vallási ügy; súlyos gazdasági és társadalmi kérdés is. A bevándoroltak gyermekei gyengébb iskolai eredményeket érnek el, mint a helybéliek, s így a munkaerőpiacon hátrányos helyzetbe kerülnek, körükben lényegesen magasabb a munkanélküliség. (A globalizáció és az informatikai forradalom hatására létrejövő struktúraváltás miatt amúgy is tömegesen szűnnek meg az alacsony képzettséget igénylő munkahelyek.) Ezek a különbségek tartósak, azt is mondhatnánk, hogy „öröklődnek”, sőt, fokozódnak: Németországban a harmadik generáció kevésbé integrált, mint az első. (Ebben a túl bőkezű német szociálpolitika is ludas, mely nem kényszerít munkavállalásra és tanulásra.)⁶

Ha arra a következtetésre jutunk, hogy a megoldás a migránsok gyermekeinek megfelelő iskoláztatása, akkor máris ismerős témánál vagyunk: a hazai cigány gyerekek felzárkóztatásánál. Az a társadalmi deviancia, ami nálunk „cigánybűnözés”, az ott terrorizmus – miközben a migráns háttérű fiatalok a bűnözésben is élen járnak.

Budapest, 2016. július 4.

Kiss Károly
közgazdász és társadalomkutató

Megjelent a Magyar Nemzet 2016. július 15-i számában, a 84 halottat követelő nizzai terrortámadás másnapján (kissé rövidítve, illusztrációk és hivatkozások nélkül)

Források:

Sansal, Boualem: 2084. La fin du mond. Gallimard 2015.

Houellebecq, Michel: Behódolás. Magvető, 2015.

→→→→

⁶ A bevándorlók gyermekeinek gyengébb iskolai teljesítményéről lásd: *Lebenswelten junger Muslime in Deutschland*. (762 oldal, de elég csak a bevezetőt és az összegzést elolvasni.)
https://www.bmi.bund.de/SharedDocs/Downloads/DE/Broschuere/2012/junge_muslime.pdf?__blob=publicationFile

vagy: <https://www.youtube.com/watch?v=lbgLwLUwxoI>
(a ZDF riportja a párhuzamos társadalmakról)

- Sarrazin könyvéről nem is beszélve.

Der Spiegel 21/2016: Schwärzer als Houellebecq. (Boualem Sansal: 2084. Das Ende der Welt). (Romain Leick)

Der Spiegel 25/2016: Gespräch mit Aydan Özoguz. (Christiane Hoffmann, Wolf Wiedermann-Schmidt)

Der Spiegel 24/2016: Böses Blut. (Müller, Popp, Senf, Wiedmann-Schmidt). (Bundestagsabgeordnete mit türkischen Wurzeln)

Der Spiegel 20/2016: Frauen und Männer. (Slavoj Zizek)

Magyar Nemzet 2016. június 4: Simon Róbert: Iszlám modell.

The Economist June 11th 2016: The politics of alination. (parties based on ethnicity)

Magyar Idők 2016. jan. 23: Fritz Tamás: Az iszlám és az európai életmód.

Lebenswelten junger Muslime in Deutschland. (762 oldal, de elég csak a bevezetőt és az összefoglalást elolvasni.)

https://www.bmi.bund.de/SharedDocs/Downloads/DE/Broschueren/2012/junge_muslime.pdf?__blob=publicationFile

<https://www.youtube.com/watch?v=ibgLwLUwxoI>

(a ZDF riportja a párhuzamos társadalmakról)

Sarrazin, Thilo: Deutschland schafft sich ab. DVA Dt. Verlags-Anstalt, 2010.